

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobce: **R. K.**
bytem x

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2020 č. j. MPSV-2020/105765-911

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 25. 5. 2020 č. j. MPSV-2020/105765-911 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále též „správní řád“), zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu, kontaktního pracoviště Praha 9 (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 22. 7. 2019 č. j. 188973/2019/AAN, kterým bylo rozhodnuto v řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše poskytovat příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně od srpna 2019.

2. Žalobce v žalobě namítal, že mu byl přiznán příspěvek na péči ve II. stupni, což bylo odůvodněno posudkovým závěrem č. j. 2019/3338-PH-8 ze dne 29. 4. 2020, ve kterém je uvedeno, že žalobce nezvládá 6 základních životních potřeb, aniž by to bylo v posudku blíže vysvětleno, tak Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále též „posudková komise“) uzavřela, že zbylé základní životní potřeby žalobce zvládá. Žalovaný se tak dle žalobce nevypořádal s námitkou uvedenou v odvolání, ve které bylo namítáno nezvládání životní potřeby oblékání a obouvání. Měl za to, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť v posudku chybí bližší odůvodnění zvládnutí potřeby obouvání a oblékání. Poukázal na závěry Nejvyššího správního soudu vyslovené v rozsudku č. j. 10 Ads 160/2014-48 ze dne 11. 12. 2014. V závěru žaloby konstatoval, že příspěvek na péči mu byl vyplácen po dobu 17 let ve III. stupni, kdy až napadeným rozhodnutím byl změněn na stupeň II.
3. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě zrekapituloval některé rozhodné skutečnosti a setrval na svých právních závěrech. K žalobním námitkám uvedl, že z posudku o zdravotním stavu žalobce vyplývá, že změna v hodnocení základní životní potřeby oblékání a obouvání vyplývá z adaptace žalobce na zdravotní stav. Schopnost zvládat oblékání a obouvání měla vyplynout také ze závěrů sociálního šetření. Žalovaný měl za to, že kontrola čistoty oblečení a barevné rozlišení oblečení nejsou činnosti, které by byly posuzovány v rámci základní životní potřeby obouvání a oblékání. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.
4. Soud o věci samé rozhodl bez jednání dle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož žalovaný výslovně souhlasil s projednáním věci bez jednání a žalobce k výzvě soudu ve stanovené dvou týdnů lhůtě nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci.
5. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
6. Ve správním spise se pro daný případ nalézají tyto podstatné dokumenty: oznámení o nutnosti provedení nového sociálního šetření ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči č. j. 10740/2019/AAN ze dne 9. 4. 2019, posudek Pražské správy sociálního zabezpečení – lékařské posudkové služby o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti osoby č. j. LPS/2019/1203-P9_CSSZ ze dne 13. 4. 2019, rozhodnutí správního orgánu prvního stupně č. j. 18973/2019/AAN ze dne 22. 7. 2019, odvolání žalobce ze dne 4. 8. 2019, posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze č. j. 2019/3338-PH-4 ze dne 29. 4. 2020, vyjádření žalobce k podkladům pro vydání rozhodnutí ze dne 9. 5. 2020, žalobou napadené rozhodnutí č. j. MPSV-2020/105765-911 ze dne 25. 5. 2020.
7. Soud ze správního spisu zjistil, že dne 9. 4. 2019 zaslal správní orgán prvního stupně žalobci oznámení o nutnosti provedení nového sociálního šetření ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. S žalobcem a jeho matkou bylo provedeno sociální šetření, v rámci kterého byli dotazováni na schopnosti žalobce pečovat o vlastní osobu. Ze sociálního šetření vyplývá, že žalobce je onkologickým pacientem, který je pravidelně sledován ve Fakultní nemocnici Motol. Má v operovaný VP shunt a trpí astmatem a amaurosis. Doma je

schopen se pohybovat bez kompenzačních pomůcek, při cestách mimo domov však používá slepeckou hůl. Známé trasy je schopen zvládat samostatně, používá MHD. Při cestách do neznámého prostředí potřebuje asistenci druhé osoby, je omezen svým zrakovým postižením. Nákupy a přípravu stravy zajišťuje především matka žalobce, on je schopen si namazat chléb, ohřát si jídlo v mikrovlnné troubě, či si nalít nápoj do sklenice. Rychlovarnou konvici s ohledem na riziko popálení obsluhuje pouze matka. Obědy vaří a servíruje matka, žalobce je schopen jíst příborem. Pokud matka žalobce musí opustit společnou domácnost, tak připraví jídlo po jednotlivých porcích do krabiček a žalobce si jej následně ohřeje. Žalobce se dokáže obléknout i svléknout samostatně, nemá problém se zipy nebo knoflíky, avšak není schopen rozeznat barvu oblečení, a tak mu s výběrem pomáhá matka, která chystá oblečení „do komínků“. Veškerou tělesnou hygienu zvládá žalobce samostatně, zvládne si i ostříhat nehty a oholit se. Výkon velké a malé potřeby zvládá samostatně, obtíže s inkontinencí nemá. V době sociálního šetření byl žalobce plně orientován místem, časem i osobou, od osmi let má potíže se zrakem, kdy na levé oko nevidí a na pravém má zbytky zraku. Komunikace je bez potíží, je schopen psát na PC s hlasovým výstupem, podepíše se, avšak musí během podpisu přiblížit obličej co nejvíce k papíru. Každé ráno také užívá léky, které si chystá sám. V době svého volna se věnuje poslechu hudby, komunikaci s přáteli pomocí PC, hře na klávesy nebo elektronické bicí, chodí na procházky se psem a s kamarády na koncerty. Péči o domácnost zajišťuje převážně matka, kdy žalobce se snaží zapojovat tak, že umyje nádobí, povléká peřiny či kartáčuje koberec. Žalobce pobírá invalidní důchod III. stupně, peníze rozezná podle jejich velikosti nebo hmatem, hospodaří společně s matkou. Žije ve společné domácnosti s matkou a psem, bratr žalobce pak žije s rodinou v Olomouci.

8. Pražská správa sociálního zabezpečení – lékařská posudková služba zpracovala dne 13. 4. 2019 posudek o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti osoby č. j. LPS/2019/1203-P9_CSSZ. Zde je uvedeno, že se v případě žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je u 25 letého jedince oboustranná praktická slepota. Dle doložených lékařských zpráv a dle sociálního šetření je žalobce se slepeckou holí mobilní, není orientován, komunikace je narušena, sám nezvládne stravování, dokáže se obléknout a obout, zvládá výkon fyziologické potřeby, samostatně zvládá tělesnou hygienu, dokáže pečovat o své zdraví, má omezené své osobní aktivity a nezvládá zcela péči o svou domácnost. Nepřiznané aktivity je schopen zvládat v přijatelném standardu a přiměřeně věku, tak aby potřeby byly naplněny bez vady s každodenní intervencí jiné osoby. Skutečnosti, zjištěné při sociálním šetření odpovídají objektivnímu nálezu a funkčnímu postižení popsanému v doložené zdravotnické dokumentaci. Od posledního posouzení v roce 2014 nedošlo k dalšímu, posudkově významnému omezení soběstačnosti žalobce. Vzhledem k současnému zdravotnímu stavu nelze přepokládat posudkově významné zlepšení sebeobsluhy. Jako nezvládané základní životní potřeby byly označeny: orientace, komunikace, stravování, osobní aktivity a péče o domácnost, žalobce tedy nezvládá 5 základních životních potřeb. Ve výše označeném posudku je uveden výrok a odůvodnění: Jde o osobu starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále též „zákon o sociálních službách“), považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost); z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 22. 7. 2019 č. j. 18973/2019/AAN bylo rozhodnuto v řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše poskytovat příspěvek na péči ve výši

4 400 Kč měsíčně od srpna 2019. Správní orgán prvního stupně odkázal na závěry shora poukazovaného sociálního šetření u žalobce a posudku o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti osoby Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 4. 2019.

9. Proti tomuto rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalobce podal odvolání dne 4. 8. 2019, v němž namítl, že pravdou je, že potřebuje pomoc v 7 oblastech základních životních potřeb, a že v prvostupňovém rozhodnutí nebylo žádným způsobem přihlédnuto k jeho onkologickému onemocnění. Uvedl, že jeho zdravotní stav se nelepší, ale naopak se stále zhoršuje, jeho matka musela opustit zaměstnání, aby se o něj mohla postarat.
10. V rámci odvolacího řízení Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze zpracovala posudek ze dne 29. 4. 2020 ev. č. 2019/3338-PH-4. Posudková komise ve svém posudku mimo jiné uvedla, že žalobce je 26 letý prakticky slepý muž se vznikem amaurosy jako komplikace invazivního postižení mozku, který byl léčen pro infiltrativní tumor mesencefala v oblasti čtverhrbolí převážně vlevo bez histologické verifikace. Poslední nález mozku vykazuje dlouhodobě stacionární tumorovou infiltraci, nejspíše LGG v oblasti tekta a mesencefala. V současnosti je významně omezen slepotou obou očí, komunikuje dobře, zvládne užívat mobilní telefon, je bez projevů bolesti. Pravidelně onkologicky sledován. Základní sebeobslužné funkce (oblékání, hygienu, výkon fyziologické potřeby, dle sociálního šetření dokonce i naporcování a ohřátí připravené stravy a pravidelné užívání předepsaných léků) se naučil samostatně. Potřebnou péči poskytuje matka, která sdílí společnou domácnost. Logické je nezvládnutí některých činností v domácnosti a osobních aktivit, intelekt je zcela v normě. Při prvoinstančním posouzení byly za nezvládnuté oblasti označeny komunikace, orientace, stravování, osobní aktivity a péče o domácnost, s daným výčtem souhlasila i posudková komise s konstatováním, že žalobce se sice naučil samostatně užívat předepsané léky, ale potřebuje ošetrovatelskou péči a dohled nad zdravotním stavem tak, že kromě pěti jmenovaných oblastí vyžaduje také poskytování zdravotní péče. Závěr tedy byl takový, že se v případě žalobce jedná o osobu, která je z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odkázána na každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a není schopna zvládat šest základních životních potřeb.
11. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 5. 2020 č. j. MPSV-2020/105765-911 bylo podle § 90 odst. 5 správního řádu odvolání zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno. Žalovaný odkázal zejména na posudek posudkové komise a uzavřel, že posudek byl zpracován posudkovou komisí v řádném složení, za účasti posudkové lékařky a dále lékařky specialistky, kdy komise vycházela z výsledku provedeného sociálního šetření. Posudek ze dne 13. 4. 2019 dle žalovaného obsahuje posudkový závěr, ze kterého vyplývá posouzení zdravotního stavu žalobce se zřetelem k jeho schopnosti zvládat vymezené základní životní potřeby.
12. Soud posoudil předmětnou věc následovně:
13. Podle ust. § 8 odst. 2 písm. b) a c) zákona o sociálních službách *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.*

14. Podle ust. § 9 zákona o sociálních službách:

„(1) Při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.

(2) Schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odstavci 1 písm. h) se hodnotí ve vztahu ke

konkrétnímu zdravotnímu postižení a režimu stanovenému ošetřujícím lékařem.

(3) Schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odstavci 1 písm. j) se nehodnotí u osob do 18 let

věku.

(4) Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci,

dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

(5) Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi

poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat

základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných

potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní

potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

(6) Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí

právní předpis.“

15. Jednotlivé schopnosti zvládat základní životní potřeby jsou konkretizovány v příloze 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále také „vyhláška“).

16. Při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek závislosti osoby. Na posudek závislosti osoby na péči je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se sice jedná o tzv. „povinný důkaz“, nikoliv však o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Z toho důvodu není správnost posudku presumována, posudek proto podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být bez dalšího převzat jako pravdivý. Při rozhodování ve věci příspěvku však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 77/2009–59; či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009–104). Při hodnocení posudku je proto podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009–53, stěžejní, že „posudková komise MPSV je při posuzování stupně závislosti [...] povinna vycházet ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezenem

ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Na takový posudek jako svou podstatou rozhodující důkaz je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. To v posuzované věci platí především pro řízení před žalovaným správním orgánem, jako orgánem odvolacím, pro jehož řízení a rozhodnutí byl posudek vyžádán. Obdobně je pak třeba posuzovat požadavky na tento posudek kladené v případném soudním přezkumném řízení.“

17. Podmínky nároku na příspěvek na péči jsou stanoveny v ust. § 7 zákona o sociální péči, přičemž dle odst. 1 „příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.“; dle odst. 2 pak „nárok na příspěvek má osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8“, pokud jí tuto pomoc poskytuje některá z vyjmenovaných osob.
18. Jako schopnosti zvládat základní životní potřeby jsou v příloze č. 1 vyhlášky uvedeny mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Za schopnost zvládat základní životní potřebu oblékání a obouvání se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
19. Soud předesílá, že rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách je vázáno na posouzení zdravotního stavu žadatele, k jehož posouzení jsou příslušné posudkové orgány. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Posudkové řízení je přitom specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s.
20. V rozsudku ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016 – 22, Nejvyšší správní soud shrnul judikaturu vztahující se k problematice posuzování zdravotního stavu při rozhodování o příspěvku na péči (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz): „pro posouzení zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči je třeba odborných lékařských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Pro účely odvolacího správního řízení, jehož předmětem je příspěvek na péči, posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v relevantním znění. V řízeních, v rámci nichž je rozhodováno o příspěvku na péči, se musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Stežejním důkazem v tomto řízení je lékařský posudek, a proto je na něho kladen požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009 - 53). Tento požadavek vychází z premisy, že odborné závěry, které jsou v posudcích vysloveny, nemohou být přezkoumávány ze strany správních

orgánů či soudů, neboť ty k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014 - 24). V řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jež jsou založeny na zmíněných posudcích, správní soudy podrobuji posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013 - 34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014 - 37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014 - 60, anebo ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014 - 23). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014 - 28). V souladu s § 2a vyhlášky posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014 - 37). Nezvzládnutí byť jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky). Jestliže na základě podkladů lékařského posudku lze konstatovat, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá a posudková komise dospěje k závěru, že tato životní potřeba je i přesto zvládnutelná, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013 - 32). Vyplyvají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014 - 37). Postaví-li posudková komise své hodnocení na rozporných základech, aniž by rozpory odstranila či vysvětlila, je povinností žalovaného žádat doplnění posudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 - 25).“

21. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že správní orgány při posuzování žádosti o příspěvek na péči mají jasné stanovená pravidla a meze, v rámci kterých se při svém rozhodování musí pohybovat. V rámci posuzování stupně závislosti žadatele na pomoci jiné fyzické osoby správní orgány vychází z příslušných posudků, v nichž je stanoveno, kterou ze základních životních potřeb žadatel zvládá či nikoli; správním orgánům ani soudům nepřísluší činit medicínské závěry. U posudků je pak nutné, aby vyhověly kritériím stanoveným v judikatuře Nejvyššího správního soudu na jejich úplnost a přesvědčivost (srov. rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2018, č. j. 5 Ads 254/2017 - 27). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky pak spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (srov. např. rozsudky NSS ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009 - 53, nebo ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014 - 80).
22. V nyní projednávané věci proběhlo sociální šetření pro účely řízení o příspěvku na péči, v záznamu z tohoto šetření se mimo jiné uvádí, že žalobce „se fakticky dokáže obléknout i svléknout samostatně, zipy i knoflíky zapne. Není ale schopen rozeznat barvu oblečení a tak mu s výběrem a sladěním oblečení musí pomáhat matka, která chystá oblečení „do komínků“. Obuje i zuje se samostatně, tkaničky zaváže“. V posudku o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti osoby pro účely příspěvku na péči ze dne 13. 4. 2019 č. j. LPS/2019/1203-P9_CSSZ, je uveden výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu posuzovaného a skutková zjištění, ke kterým Pražská správa sociálního zabezpečení – lékařská posudková služba dospěla, jež vyústila v posudkové zhodnocení. Bylo konstatováno, že posuzovaná osoba potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc při pěti základních životních potřebách. Na základě toho správní

orgán prvního stupně naznal, že žalobce je osobou závislou ve stupni II (středně těžká závislost).

23. V rámci odvolacího řízení byl na žádost žalovaného vyhotoven posudek posudkové komise ze dne 24. 9. 2020, č. j. 2019/3338-PH-4, který obsahuje diagnostický souhrn zdravotní situace žalobce a přehled dokumentace. Následuje samotné posudkové zhodnocení se závěrem, že žalobce nezvládá také základní životní potřebu péče o zdraví, tedy že žalobce nezvládá celkem 6 základních životních potřeb (orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost). V pasáži věnující se vyjádření k odvolání posudková komise uvádí, že námitky neměly s odkazem na charakter zdravotního postižení vliv na změnu posudkového závěru, a s odkazem na záznamy v sociálním šetření, ale i na námitky proti posouzení a vyjádření praktické lékařky, která apeluje na poskytování zdravotní a ošetrovatelské péče, se jedná o nezvládnutí pouze 6 oblastí základních životních potřeb. Přiložena je tabulka Hodnocení stupně závislosti osob ve věku od 18 let, v níž je zaznamenáno šest posudkem stanovených základních životních potřeb, které žalobce nezvládá.
24. Zdejší soud po přezkoumání posudku posudkové komise konstatuje, že tento shledal zcela neúplným a nepřesvědčivým, neboť k základní životní potřebě obouvání a oblékání, kterou žalobce v odvolání označil za jednu ze 7 základních životních potřeb, kterou nezvládá, posudková komise uvedla pouze to, že „základní sebeobslužné funkce se naučil samostatně“, což má vyplývat ze sociálního šetření. Toto tvrzení však odporuje obsahu zjištění učiněných během sociálního šetření, kde žalobce potvrdil, že se fakticky dokáže obléknout i svléknout samostatně, zipy i knoflíky zapne. Není ale schopen rozeznat barvu oblečení a tak mu s výběrem a sladěním oblečení musí pomáhat matka, která chystá oblečení „do komínků“. S ohledem na skutečnosti uvedené v sociálním šetření, ale i z toho, co vyplývá z lékařských zpráv a bylo sděleno samotným žalobcem, se soudu jeví, že žalobce může mít zásadní potíže vybrat si oblečení a obutí přeměřené okolnostem a manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem, pokud mu s těmito činnostmi nebude pomáhat jeho matka, jejíž pomoc by však v posudku neměla být jakkoliv zohledněna, neboť účelem posudku je zjistit schopnost samotného žalobce zvládat základní životní potřeby, bez jakékoliv asistence, zde zejména potřebu oblékání a obouvání. Ostatně i posudek posudkové komise uznává, že potřebnou péči poskytuje matka, která sdílí společnou domácnost, předmětem posudku však má být pouze hodnocení schopností žalobce zvládat základní životní potřeby samostatně.
25. Určující skutečností je zdravotní stav a rozsah schopností žalobce jako jednotlivce, tedy objektivně určená míra, v jaké je žalobce na cizí pomoc odkázán ... (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014 - 80). Při posuzování zvládání základních životních potřeb je podstatné medicínské posouzení a odůvodnění, proč by měl posuzovaný danou aktivitu zvládat. Z lékařské dokumentace je zřejmé, že žalobce je prakticky slepý, ale není zde nikterak odůvodněno, jakým způsobem je žalobce schopen zvládat zejména životní potřeby oblékání, obouvání a stravování, ke kterým v dotazníku uvedl, že k jejich realizaci objektivně potřebuje pomoc ze strany matky. V přesvědčivém posudku dle zdejšího soudu není možné označit za zvládnuté činnosti, u kterých žalobce uvedl, že není schopen je zvládnout bez asistence matky, v situaci, kdy posudkem, lékařskými zprávami, ani sociálním šetřením nebylo prokázáno, že by tyto činnosti byl schopen zvládat samostatně.

26. Ve vyjádření k podkladům rozhodnutí žalobce správně poukázal na to, že základní životní potřebu oblékání a obouvání zvládá pouze za asistence matky, která mu poskytuje nezbytnou součinnost s přípravou oděvů a jejich následnou údržbou, kterou lze dle zdejšího soudu zcela jistě považovat za manipulaci s oblečením v souvislosti s denním režimem. Nadto ve vyjádření uvedl žalobce další skutečnost, kterou žalovaný zcela opomněl, a to, že jeho zdravotní stav je od posouzení v roce 2012 téměř beze změn, případně dochází k jeho zhoršení, kdy posudková komise v roce 2012 dospěla k závěru, že: „posuzovaný z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby a vyžaduje každodenní pomoc při zvládání základních životních potřeb (...) Na rozdíl od posudkového lékaře posudková komise konstatuje, že posuzovaný potřebuje pomoc při písemné a zrakové komunikaci, při výběru hotových nápojů a potravin, při výběru oblečení, chystání léků a dodržování léčebných opatření i vzhledem k závažnému nádorovému procesu.“ V posudku č. j. LPS/2019/1203-P9_CSSZ ze dne 13. 4. 2019 posuzující lékař uvedl, že: „Od posledního posouzení v roce 2014 nedošlo k dalšímu posudkově významnému omezení soběstačnosti posuzovaného. Vzhledem k současnému zdravotnímu stavu nelze předpokládat posudkově významné zlepšení.“ Posudek posudkové komise č. j. 2019/3338-PH-4 ze dne 24. 9. 2020 se změnou zdravotního stavu žalobce od předchozího posouzení v roce 2012 nezabýval vůbec. Pokud tedy z obou posudků nevyplývá, že by se zdravotní stav žalobce zlepšil, ba naopak je zřejmé, že tento je zcela setrvalý, tak není možné, aby správní orgány zcela rezignovaly na skutečnost, že žalobce byl v roce 2012 považován za osobu závislou ve III. stupni (těžká závislost). Vzhledem k tomu, že nebylo v posudcích poukázáno na žádné významné zlepšení zdravotního stavu, tak žalovaný měl vysvětlit, co ho vedlo k závěru, že žalobce je nyní závislý pouze ve II. stupni, když sám žalobce tvrdil ve svém vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí, že nedošlo ke změně zdravotního stavu a schopnosti zvládat základní životní potřeby od doby předchozího posouzení.
27. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bezezbytku převzalo závěry posudku posudkové komise č. j. 2019/3338-PH-4 ze dne 24. 9. 2020, který dle zdejšího soudu nelze považovat za posudek úplný, přesvědčivý a objektivní, tak je nutné rozhodnutí žalovaného posoudit jako nezákonné.
28. Zdejší soud nad rámec posuzovaného případu poukazuje na to, že je mu známo, že správní orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí č. j. 890/2022/ANN ze dne 10. 1. 2022 dospěl k závěru, že žalobce zvládá základní životní potřebu stravování samostatně na rozdíl od žalobou napadeného rozhodnutí přezkoumávaného v řízení před zdejším soudem. Přesto, že soudu není znám obsah nového sociálního šetření, ani posudku č. j. LPS/2021/3299-P9_CSSZ ze dne 17. 11. 2021, tak je namístě připomenout, že závěry uvedené v tomto rozsudku se nevztahují pouze na základní životní potřebu oblékání a obouvání, ale také na potřebu stravování, ke které žalobce v rámci sociálního šetření dne 9. 4. 2019 uvedl, že není schopen ji zvládat bez asistence matky, která mu potraviny nakupuje a připravuje.
29. Soud tedy uzavírá, že posudek posudkové komise není možné považovat za posudek úplný, přesvědčivý a objektivní, přesto, že se stal podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí, a také, že žalovaný na některé námitky a skutečnosti uvedené ve vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí žalobce nereagoval vůbec a na další z nich reagoval zcela nepřezkoumatelným způsobem. Soud proto zrušil žalobou napadené rozhodnutí podle ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. a ust. § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a zavazuje ve smyslu ust. § 78 odst. 5 s. ř. s. žalovaného právním názorem, že v naznačeném směru je třeba posudek posudkové komise

doplnit o odůvodnění závěrů, zda žalobce je či není schopen vykonávat určité základní životní potřeby samostatně bez asistence matky. Dále je také nezbytné, aby žalovaný reagoval na tvrzení žalobce ohledně jeho neměnného zdravotního stavu od roku 2012, kdy bylo zhodnoceno, že žalobce nezvládá 7 základních životních potřeb.

30. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalovaný nebyl ve věci úspěšný a žalobce, který naopak úspěšný byl, žádné prokazatelné náklady řízení neúčtoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. srpna 2022

JUDr. Marcela Rousková

samosoudkyně